

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี
หมู่ 3 ตำบลกลางดง อำเภอป่าซาง จังหวัดนครราชสีมา

นางสาวจตุรรัตน์ จันทร์เพ็ง

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

จุฬารัตน์ จันทรเพ็ง : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษาอง
ทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี หมู่ 3 ตำบลกลางดง อำเภอปากช่อง จังหวัด
นครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.สุนิทยา เตือนนาดีหน้า

สารนิพนธ์ฉบับนี้มีเนื้อหา เป็นรายงานการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี
กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี หมู่ 3 ตำบลกลางดง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
ระหว่างเดือนธันวาคม 2544 – กรกฎาคม 2545 กรณีศึกษาการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน การ
บริหารงานกองทุน สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของราษฎร

การก่อตั้งและบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน โดยผู้ใหญ่บ้านนัดประชุมราษฎรทุกครอบครัว
และแจ้งไปถึงนายอำเภอเพื่อให้เกษตรประจำตำบลเข้าสังเกตการณ์ มีการคัดเลือกคณะกรรมการ
กองทุนหมู่บ้านจำนวน 15 คน มีสมาชิกกองทุน 98 คน ผู้กู้เงิน 48 คน จำนวนเงินที่อนุมัติให้กู้ทั้ง
หมด 890,000 บาท ปัจจุบันคงเหลือ 110,000 บาท

ความเป็นอยู่ของประชาชนหมู่บ้านญาติสามัคคี หมู่ 3 ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลกลางดง
และเขต อบต. สภาพความเป็นอยู่ในหมู่บ้าน จัดเป็นหมู่บ้านที่มีสภาพที่เอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูก
และไม่มีปัญหาเรื่องยาเสพติด

การประกอบอาชีพ อาชีพหลักของประชาชนคือ รับจ้าง ค้าขาย การทำอาชีพเกษตรกรรม
และรับราชการ ซึ่งสร้างรายได้ให้แก่ผู้กู้เงินเพียงพอสำหรับเลี้ยงครอบครัวเงินที่ประชาชนกู้ยืม
สามารถพัฒนาอาชีพและเพิ่มรายได้ของประชาชนดีขึ้น สำหรับเงิน 1 ล้านบาท เพียงพอสำหรับผู้
กู้ยืมในหมู่บ้าน การบริหารงานเป็นไปตามหลักการบริหารหรือการจัดการที่ค่อนข้างสมบูรณ์ ทั้ง
ด้านการวางแผน การจัดองค์การ การควบคุมงาน

ปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จ ได้แก่ ความร่วมมือจากประชาชนในหมู่บ้าน การมีแผนนโยบายจาก
ส่วนกลางเป็นคู่มือในการปฏิบัติงานสนับสนุนด้านวิชาการ การติดตามผลและได้รับการสนับสนุน
งบประมาณเป็นเงินทุนหมุนเวียนแก่กองทุนหมู่บ้านในการบริหารงาน

สาขาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา..... (จุฬารัตน์ จันทรเพ็ง)

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... ๗ ๕

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาจัดการและประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

ส. 4

(อาจารย์ ดร. สุนิตยา เกื้อนาคี)

กรรมการสอบ

ส. 4

(อาจารย์ ดร. สุนิตยา เกื้อนาคี)

(อาจารย์นิสาชล จำนงศรี)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

ท.ม.

(รองศาสตราจารย์ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน. 8. ค.ศ. 2545.ศ.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคลและกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่งทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิ เช่น

- อาจารย์ ดร.สุนิตยา เกื่อนนาดี อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข และคณาจารย์ประจำสาขาวิชา

เทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านวิชาการ

- คุณจารุเสสฐ์ พิมพ์บุตร พัฒนาการอำเภอปากช่อง ที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติการในพื้นที่และสร้างความคุ้นเคยกับชุมชน

- นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนหมู่บ้าน ที่ให้ข้อมูล และอำนวยความสะดวกและขอขอบคุณพี่น้องในหมู่บ้านญาติสามัคคีและในชุมชนใกล้เคียง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่าง ๆ

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

จุฑารัตน์ จันทร์เพ็ญ

บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
หน้าอำนวยการ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญแผนภาพ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	1
3. กรอบความคิดทฤษฎี	2
4. วิธีการดำเนินการ	2
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ	3
บทที่ 2 ปรัชญาและทฤษฎี	
1. นโยบายหลัก กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	4
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544	5
3. แบบติดตามคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ...	7
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	8
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	8
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	9
7. หลักเกณฑ์ประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล	10
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	
1. รูปแบบการประเมินโครงการ	12
2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	13
3. วิธีการในการเก็บข้อมูล	14

เรื่อง	หน้า
4. ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา	15
5. ตัวชี้วัดผลการทดลองและวิธีใหม่ และตัวแปรที่ศึกษา	19
6. ตัวชี้วัดการประมวลเทคนิควิธีและตัวแปรที่ศึกษา	19

บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน	29
2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม	30
3. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู	36
4. สรุปผลการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	37

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	40
2. วิธีการดำเนินการ	40
3. ผลการดำเนินการ	40
4. อภิปรายผล	41
5. ข้อเสนอแนะ	41

บรรณานุกรม

ภาพนวก

- ภาคผนวก ก. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
- ภาคผนวก ข. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี
- ภาคผนวก ค. การจัดทำรายงานตามแบบต่าง ๆ
- ภาคผนวก ง. แบบรายงานการเก็บข้อมูล บร. 1 – บร. 12
- ภาคผนวก จ. แผนที่หมู่บ้านญาติสามัคคี หมู่ 3 ต.กลางดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

สารบัญแผนภาพ

ตารางที่	หน้า
1. แผนภูมิความสัมพันธ์การตัดสินใจ	11

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. การสัมภาษณ์ทัศนคติต่อกองทุน (บร.3).....	14
2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	14
3. จำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามลักษณะของเพศและอายุของ ประชากร	28
4. จำนวนของการประกอบอาชีพและจำนวนที่ทำกินของประชาชนในชุมชน....	28
5. รายได้ของประชาชนในหมู่บ้าน ต่อปี และครอบครัว	29
6. การประกอบพิธีกรรมและประเพณีที่จัดขึ้นในหมู่บ้านเป็นประจำทุกปี.....	30

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากประเทศไทยต้องเผชิญปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจ ทำให้เศรษฐกิจของประเทศไทยตกต่ำตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา ทำให้ได้รับผลกระทบในวงกว้างมากขึ้นเรื่อย ๆ ประชาชนทุกระดับได้รับความเดือดร้อนอันเกิดจากมีรายได้น้อยไม่เพียงพอจึบรายจ่าย ซึ่งเป็นผลมาจากการตกงาน ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ กำลังซื้อของคนในประเทศลดลง ดังนั้นรัฐบาลจึงจำเป็นต้องตั้งเป้าหมายที่จะดำเนินนโยบายเพื่อลดความยากจน โดยใช้กลไกทุกส่วนของภาครัฐและภาคเอกชนสร้างโอกาสให้แก่ประชาชนทั่วประเทศ

นโยบายเร่งด่วนอย่างหนึ่งของรัฐบาล คือนโยบายกองทุนหมู่บ้าน หมู่บ้าน/ชุมชนละ 1 ล้านบาททั่วประเทศ เพื่อลดปัญหาความยากจนและนำไปสู่การสร้างอาชีพสร้างรายได้ ลดค่าใช้จ่ายให้แก่ประชาชน เพื่อที่จะทำให้ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน เป็นการให้ความสำคัญด้านเสริมสร้างศักยภาพของประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นการพัฒนาประเทศทุกด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ต้องเน้นที่ประชาชนและสถาบันครอบครัวเป็นอันดับแรก เพราะเมื่อครอบครัวเข้มแข็งก็จะส่งผลไปถึงชุมชน ให้เข้มแข็งด้วยและเมื่อชุมชนเข้มแข็งจะส่งผลให้ประเทศชาติเข้มแข็งในที่สุด

ดังนั้นเพื่อที่จะทราบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง จะบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด รัฐบาลจึงสมควรให้มีการประเมินติดตามผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมืองว่ามีจุดเด่นจุดด้อยในการบริหารอย่างไรบ้าง โดยการให้มีบัณฑิตประจำกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง กองทุนละ 1 คน เป็นผู้ทำการวิจัยและประเมินว่าผลของการจัดการกองทุนหมู่บ้านฯ ตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยผู้วิจัยได้สรุปผลการประเมินในสารนิพนธ์ฉบับนี้

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อที่จะได้ทราบปัจจัยที่เป็นตัวส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นตัวขัดขวางการดำเนินการบริหารกองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคีให้บรรลุเป้าหมาย
2. เพื่อที่จะทราบว่าคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมืองมีกระบวนการที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายอย่างไร การบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมืองชุมชนมีการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้ริเริ่มอย่างไรเพื่อแก้ปัญหาของตนเองและชุมชน
3. เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน ในทัศนคติของชาวบ้านในหมู่บ้าน

ญาติสามัคคี และเพื่อที่จะทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

3. กรอบแนวคิดทางทฤษฎี

กรอบแนวคิดทางทฤษฎีในการประเมินโครงการได้มีผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินนำเสนอแนวคิดไว้หลายแนวคิดด้วยกันตัวอย่างของกรอบแนวคิดได้แก่ (การประเมินเพื่อพัฒนา 2544)

1. แนวคิดของไทเลอร์ (Tyler's Rationale and Model of Evaluation) ซึ่งมีประเด็นสำคัญว่าการประเมินโครงการควรจะมุ่งเน้นผลสรุปของการประเมิน มากกว่าการประเมินความก้าวหน้าของโครงการ

2. แนวคิดของครอนบาค (Cronbach's Concepts and Model) เห็นว่าในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ และการประเมินควรประเมินผลกระทบข้างเคียงที่เกิดขึ้นด้วย

3. แนวคิดของสคริฟเวน (Scriven's Evaluation Ideologies and Model) กล่าวว่าการประเมินจะเกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวมข้อมูล การกำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์ในการประเมิน

4. แนวคิดของสตฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุหรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการรวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลมาวิเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอเป็นแนวทางเลือกเพื่อไว้ใช้ในการตัดสินใจ สตฟเฟิลบีมได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อรูปแบบการประเมินว่า “รูปแบบการประเมินแบบซีพพี (CIPP model)” ได้แก่

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C)
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I)
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P)
4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : p)

ในการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยใช้ตัวความคิดแบบ CIPP Model เป็นกรอบความคิดในการประเมินการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเพื่อให้เป็นไปตามแบบหลักสูตรการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4. วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมืองมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาสภาพการดำเนินงานและการบริหารของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในชุมชนท้องถิ่นที่ผู้ประเมินปฏิบัติงานอยู่
2. ใช้ซีพพีโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านและกำหนดตัวบ่งชี้ที่สอดคล้องกับตัวแปรที่

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การทดสอบแบบสัมภาษณ์และใช้แบบสอบถาม การสังเกต และการอภิปรายกลุ่ม

4. ประมวลวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปรวมทั้งให้ข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติ

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

ผลการศึกษานี้ประโยชน์ดังนี้

1. ได้ทราบถึงปัจจัยที่เป็นตัวส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นตัวขัดขวาง ในการดำเนินการบริหารกองทุนหมู่บ้านให้บรรลุเป้าหมาย
2. ได้ทราบว่าคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี มีกระบวนการที่นำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย และได้พบว่าชุมชนมีการพึ่งพาตนเองและแก้ปัญหาของตนเอง และชุมชนได้
3. ได้ทราบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนคติของประชาชนในหมู่บ้านญาติสามัคคี และได้ทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของหมู่บ้านตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

บทที่ 2

ปริทรรศน์วรรณกรรม

ด้วยหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการและการประเมินโครงการ จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์มุ่งให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการโครงการและการประยุกต์ความรู้ผู้ท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม และสามารถใช้การวิจัยในการประเมินโครงการ ตลอดจนสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา และพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความเข้มแข็ง ซึ่งขณะนี้ตามที่รัฐบาลมีนโยบายเรื่องกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จึงใช้กระบวนการของการศึกษาหลักสูตรนี้เข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนา และติดตามประเมินผล การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในการประเมิน ผู้ประเมินได้มีการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองซึ่งมีดังต่อไปนี้

1. นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
3. แบบติดตามคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
7. รูปแบบการประเมินแบบซีพีพีโมเดล (CIPP Model)

1. นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นนโยบายเร่งด่วน ซึ่งได้เป็นนโยบายต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริมรายได้ เป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม การแก้ไขปัญหา เสริมสร้างศักยภาพทาง

เศรษฐกิจและสังคมของชุมชน และพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเอง

1.2 หลักการสำคัญที่เป็นส่วนทำให้นโยบายดังกล่าวประสบความสำเร็จได้แก่

- 1) ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2) การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน
- 3) การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้านเป็นศูนย์กลางการพัฒนา

กลางการพัฒนา

- 4) การติดตามประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

- 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ การลดรายจ่ายและสร้างสัมพันธภาพที่ดีแก่ประชาชน
- 2) ส่งเสริมท้องถิ่นชุมชนให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน
- 3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อ แก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง
- 4) เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันแก่ชุมชนท้องถิ่น และสังคมโดยรวม

- 5) ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
- 2) ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ จะใช้แนวทางนโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เป็นหลักในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบด้วย 2 หมวดดังนี้

หมวด 1 มีสาระเกี่ยวกับ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

คณะกรรมการกองทุนและชุมชนเมืองแห่งชาติ กำหนดให้มีคณะกรรมการคณะ หนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อว่า กทบ. มีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และมีผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่ เกิน 10 คน เป็นกรรมการซึ่งประธานกรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ ในการประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อย กว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะครบองค์ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ ถูกละเลยหรือไม่ กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

1) กำหนดนโยบายในการจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

2) กำหนดแผนการจัดหาเงินทุน และแผนการจัดสรรเงินทุนให้แก่กองทุน

3) จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุน

4) กำหนดแผนงานและออกกระเปาะข้อบังคับ

5) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน

6) รายงานผลการดำเนินงาน ให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

7) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

หมวด 2 มีสาระเกี่ยวกับ สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ ซึ่งมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

กำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยสำนักนายกรัฐมนตรีและมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1) เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ

2) ปฏิบัติงานธุรการ

3) รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ

4) ประชาสัมพันธ์

5) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติ

6) ดำเนินงานตามที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติมอบหมาย

3. แบบติดตามสังเกตการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 คือ

1. จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุม จะต้องประกอบด้วยอย่างน้อยสามในสี่ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของหมู่บ้านและชุมชนนั้น ๆ

2. การเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม

คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นตามข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันที่ได้รับเลือกเป็นกรรมการกองทุน

2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์

3. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละมี ส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียทางการเงิน ตลอดจนถึงมันในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

5. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกคำพิพากษาถึงที่สุดหรือให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาธ

6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือการลงโทษในความผิดตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก

7. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการองค์กรหรือหน่วยงานที่สังกัด

8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรค 2 ขอ

รัฐธรรมนูญของราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2440

9. ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งกรรมการกองทุนจากการที่คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการกองทุนทั้งหมด และที่ประชุมสมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบคำขอขึ้นทะเบียนเพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริง ซึ่งหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความพร้อม ความสนใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. ความพร้อมของคณะกรรมการกองทุน ที่เป็นความพร้อมของบุคคล ด้านความรู้ และประสบการณ์
3. การบริหารจัดการกองทุนที่สอดคล้องและเกื้อกูลกันในส่วนเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
4. การมีระบบการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุน โดยสมาชิก เพื่อความโปร่งใส และมีประสิทธิภาพสูงสุด

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี พ.ศ. 2544 มีดังต่อไปนี้

1. ที่ตั้ง

สถานที่ตั้งกองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี เลขที่ 38 หมู่ 3 บ้านญาติสามัคคี ตำบลกลางดง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา 30130 โทรศัพท์ 044-361557

2. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเป็นแหล่งกองทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
- 2) เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก
- 3) เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น การฝากเงินสั่งจะ
- 4) เพื่อพัฒนาจิตใจให้สมาชิกเป็นคนดี เก่ง และมีคุณธรรม

3. แหล่งที่มาของกองทุน

- 1) เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมืองชาติ
- 2) เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
- 3) ค่าธรรมเนียมแรกเข้า
- 4) เงินฝากสัจจะ
- 5) เงินค่าหุ้น
- 6) ดอกเบี้ย หรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากเงินกองทุนหมู่บ้าน

4. คุณสมบัติของสมาชิก

1) เป็นที่พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านญาติสามัคคี ไม่น้อยกว่า 6 เดือน ก่อนการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน

- 2) มีเงินฝากสัจจะและถือหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้น แต่ต้องไม่เกิน 1 ใน 5
- 3) เป็นผู้ที่มีพร้อมจะปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน

5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

1) ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ได้ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

- 2) สมัครเป็นสมาชิกได้ทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคล และกลุ่มหรือองค์กรชุมชน
- 3) เมื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ได้พิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัคร และเห็น

สมควรรับบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกจะแจ้งให้บุคคลนั้นชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าหุ้น และเงินฝากสัจจะภายใน 3 วัน

6. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก

- 1) เสียชีวิต
- 2) ลาออก
- 3) ถูกศาลสั่งให้เป็นบุคคลไร้ความสามารถ
- 4) มีลักษณะหรือคุณสมบัติไม่ตรงกับระเบียบ
- 5) จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุน
- 6) นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดประสงค์ที่ได้ระบุไว้

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

คณะกรรมการได้ดำเนินการว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองดังนี้

สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน ต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุ

วัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน

คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินสองหมื่น

บาท

คณะกรรมการต้องบันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนาตลอดจนเงื่อนไขและรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้แจ้งให้ผู้ขอกู้และธนาคารรับทราบ โดยเร็ว
คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

อัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้ เป็นอัตราที่แน่นอนและได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก

ระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ได้ พิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย

ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยที่กำหนดไว้ในสัญญา กู้ยืมเงินผู้กู้จะต้องเสียเบี้ยปรับตามระเบียบข้อบังคับที่กองทุนกำหนดไว้

สำหรับการพิจารณาให้เงินกู้ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี นั้นจะพิจารณาในเรื่องต่อไปนี้

1. ความเป็นไปได้ของโครงการ
2. ความเหมาะสมด้านจำนวนเงินกู้กับ โครงการที่ขอกู้
3. ความเป็นไปได้ในการชำระคืนเงินกู้

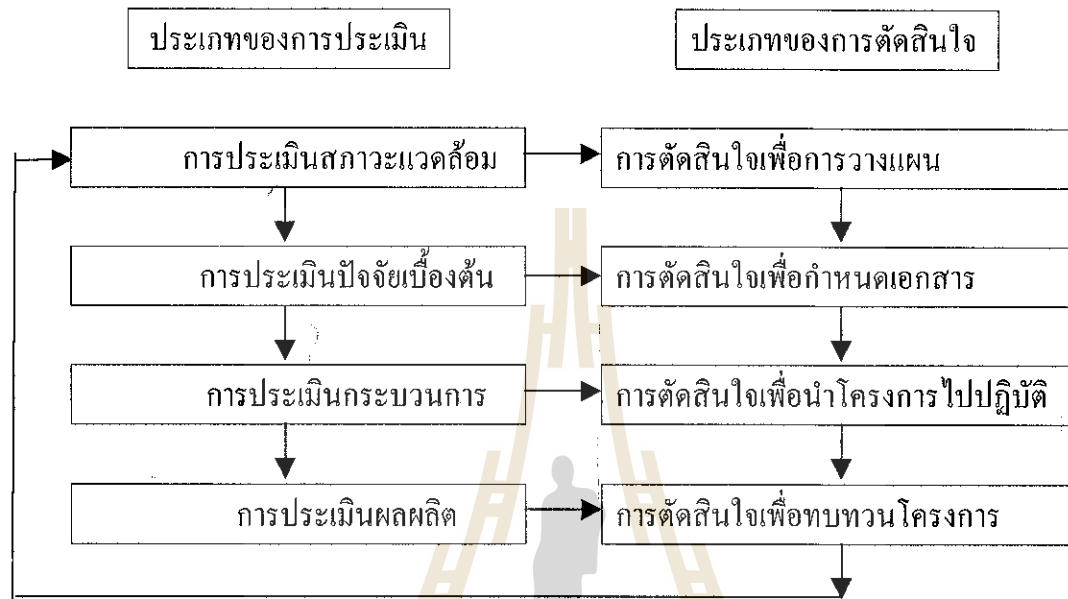
7. รูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล (CIPP Model)

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ใช้ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “ชีพพีโมเดล” (CIPP Model) โดยแต่ละอักษรของ CIPP มีความหมายดังนี้

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการประเด็นปัญหา และความเหมาะสมเป้าหมายโครงการ
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงขอทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณวัสดุอุปกรณ์รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนของการดำเนินโครงการ
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมิน เพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไขปรับปรุงให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน
4. การประเมินผลการผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อ

เปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการ
 ยืด ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

และศัพท์เฟลปป์ม ได้นำเสนอแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ประเภทของการ
 ประเมินกับประเภทของการตัดสินใจ ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างแบบการประเมินและการตัดสินใจ (ประเมินเพื่อการพัฒนา 2545)

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านฯ เกิดขึ้นเพราะต้องการให้
 เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และนำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนอย่าง
 ยั่งยืน โดยการจัดสรรทุนการศึกษา แก่บัณฑิตให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจ้ด
 การและการประเมินโครงการ โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้าน และ
 ชุมชนเมือง ให้เป็นกิจการหลักของการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
 การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินผล
 โครงการการออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมถึงการเรียนรู้ชุมชน การประเมินและการ
 พัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

การวิจัยเป็นกระบวนการที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการประเมินความสำเร็จของโครงการ ผลที่ได้จากการประเมินโครงการจะเป็นตัววัดความสามารถในการดำเนินงานว่ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด การใช้แนวคิดทฤษฎีระบบเป็นตัวแทนหนึ่งที่เหมาะสมในการประเมินผลตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพราะเป็นการศึกษาเจาะลึกถึงชุมชนท้องถิ่น โดยบอกในภาพองค์รวม หรือระบบ

1. วิธีการประเมินโครงการ

เป็นการประเมินเชิงระบบ (System Approach) การประเมินในเชิงระบบ มีนักวิชาการหลายคน ได้สร้างแบบจำลอง (Model) ซึ่งเพื่อใช้ในการประเมิน เช่น Scriven, Stufflebeam เป็นต้น รูปแบบที่ประยุกต์ใช้ในการประเมินครั้งนี้ คือ ซิฟฟ์โมเดล ซึ่งเป็นแบบจำลอง (Model) ของ Stufflebeam ตามกรอบความคิดทฤษฎีที่นำเสนอไว้ใน บทที่ 1 - 2 ซึ่งประกอบด้วย การประเมิน 4 องค์ประกอบทั้งระดับหมู่บ้านและระดับรายบุคคล ดังนี้

1. การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไป
 2. การประเมินปัจจัย Input Evaluation เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของกระบวนการกองทุนหมู่บ้าน
 3. การประเมินกระบวนการ Process Evaluation เป็นการตัดสินใจด้านการประยุกต์ใช้ เพื่อควบคุมการดำเนินการของโครงการ
 4. การประเมินผลผลิต Product / Output Evaluation จะช่วยในการตัดสินใจเพื่อตัดสินใจและดูผลสำเร็จของโครงการ
- (จากการประเมินเพื่อพัฒนา 2545)

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูล สำหรับการประเมิน ได้แก่ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านญาติสามัคคี ซึ่งมีสภาพและบทบาทหน้าตาต่าง ๆ รวมทั้งราชการ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

คณะกรรมการกองทุน	15 คน
สมาชิกกองทุน	98 คน
ประชาชนที่ไม่ใช่สมาชิกกองทุน	410 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการของกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่แบบ (บร.) ต่าง ๆ และแบบเก็บข้อมูลอื่น ๆ เพิ่มเติม แบบรายงานที่ใช้ในการประเมินกองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี หมู่ 3 ต.กลางดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

- บร.1 แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชน หมู่บ้าน
- บร.2 แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของกองทุน
- บร.3 แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชน
- บร.4 แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน
- บร.5 แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- บร.6 แบบรายงานผลการจัดเวที กลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- บร.7 แบบรายงานการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะคติของประชาชน
- บร.8 โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
- บร.9 แบบบันทึกการสัมภาษณ์
- บร.10 แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน
- บร.11 แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี
- บร.12 การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน

จำนวนผู้ให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ สอดถามบันทึกลงใน บร. ต่าง ๆ มีดังนี้

บร.1 แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน เลือกผู้ให้ข้อมูล 100 % ของจำนวนครัวเรือน ซึ่งมีทั้งหมด 94 ครัวเรือน

บร. 2 แบบข้อมูลชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน 50 % ของจำนวนครัวเรือน ทั้งหมดซึ่งเท่ากับ 47 ครัวเรือน

บร. 3 แบบรายงานความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เลือกผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม

ตารางที่ 1 การสัมภาษณ์ทัศนคติต่อกองทุน (บร.3)

ประเภทของสมาชิก	จำนวนทั้งหมด	เปอร์เซ็นต์	สัมภาษณ์
คณะกรรมการกองทุน	15	100%	15
สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	98	100%	98
ชาวบ้านที่ไม่ใช่สมาชิก	410	50%	205

บร. 7 แบบสรุปตัวชี้วัดความเข้มแข็งชุมชน เลือกผู้ให้ข้อมูล 50 % ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 94 ครัวเรือน คือ 47 ครัวเรือน

บร. 9 แบบบันทึกการสัมภาษณ์

- สัมภาษณ์กรรมการกองทุนและระเบียบกองทุนว่าสมาชิกในหมู่บ้านจะมีส่วนร่วมอย่างไร ไครมาสนับสนุนบ้าง 50% ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 94 ครัวเรือน คือ 47 ครัวเรือน
- สัมภาษณ์การทำบัญชีกองทุนหมู่บ้าน โดยการสัมภาษณ์ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 100% ซึ่งมีจำนวน 15 คน
- ทัศนคติที่มีต่อการติดตามประเมินโครงการ ต่าง ๆ ว่าคิดอย่างไร เห็นด้วยหรือไม่ กับการติดตาม มีประโยชน์หรือไม่ 50% ของ 94 ครัวเรือน คือ 47 ครัวเรือน
- สัมภาษณ์ชาวบ้านเพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนคติของชาวบ้านว่าชุมชนที่เข้มแข็งต้องเป็นอย่างไร 50% ของครัวเรือน ซึ่งเป็น 47 ครัวเรือน

บร. 11 แบบศึกษาเจาะลึกกรณีผู้กู้ 100% ของจำนวนผู้กู้ทั้งหมด 48 ราย คือ

48 ราย

3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับบันทึกลงในแบบ บร.ต่าง สรุปลงได้ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบรายงาน (บร.)	สังเกต	สัมภาษณ์	สอบถาม
บร.1 แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชน	√	√	
บร.2 แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน		√	√
บร.3 แบบรายงานความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อกองทุน			√
บร.4 แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน	√	√	
บร.5 แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารการจัดการกองทุนฯ	√	√	
บร.6 แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน	√	√	
แบบรายงาน (บร.)	สังเกต	สัมภาษณ์	สอบถาม
บร.7 แบบรายงานการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็ง		√	
บร.8 โครงการเศรษฐกิจชุมชน 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์	√	√	
บร.9 แบบบันทึกการสัมภาษณ์		√	
บร.10 แบบสรุปบทเรียนชุมชน	√	√	
บร.11 แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี	√	√	
บร.12 การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน	√	√	

4. ในการประเมินบริบทโดยใช้ CIPP Model จะแบ่งออกเป็น 2 หน่วยระบบ ได้แก่ ระบบของผู้ให้กู้ (หน่วยบริบท A) ระบบของผู้กู้ (หน่วยบริบท B)

สำหรับบริบทระบบ A

4.1 ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ ประกอบด้วย

1. ความยากจนของประเทศ
2. นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรม และวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม
3. สภาพแวดล้อมการค้าของประเทศ
4. สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
5. ความเดือดร้อนและความเป็นหนี้สินของประชาชน
6. บรรยากาศความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท
7. ค่าความนิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

4.2 ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น ประกอบด้วย

1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ ที่มาของหมู่บ้าน คนกลุ่มแรกที่เข้ามาในหมู่บ้าน อพยพมาจากที่ไหน และหมู่บ้านตั้งอยู่ย่อพพมา สภาพเดิมทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านมีสภาพอย่างไร
 - แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน
 - วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ สัมภาษณ์ ลงใน บร. 1 และศึกษาจากเอกสาร
2. สภาพปัจจุบันของหมู่บ้าน
- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ ลักษณะที่ตั้ง อาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่น ดูจากแผนที่หมู่บ้าน
 - แหล่งข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลจากเอกสาร หมู่บ้าน ผู้นำชุมชน อบต.
 - วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ ศึกษาจากเอกสาร สังเกต และสัมภาษณ์
3. ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน
- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ อาชีพหลักและอาชีพรอง ของชาวบ้าน จำนวนพื้นที่ที่ทำเกษตร จำนวนที่ดินโดยเฉลี่ย สถานรักษาเมื่อเจ็บป่วย
 - แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้นำชุมชน หมู่บ้าน
 - วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ สังเกตตามแบบ บร.1 แบบสอบถาม
4. ด้านวัฒนธรรม
- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ จำนวนวัด/โบสถ์ จำนวนประชากร ภาษาพื้นบ้าน ประเพณีที่สำคัญ ความเชื่อด้านต่างๆ
 - แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส ชาวบ้าน
 - วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ ตามแบบ บร.1 สังเกตศึกษาจากเอกสาร
5. โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร
- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ จำนวนของโครงการสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ หอกระจายข่าว ศาลาประชาคม และจนวนสภาพทรัพยากร เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำ ฯลฯ ที่เป็นประโยชน์สาธารณะ
 - แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้นำชุมชน หมู่บ้าน
 - วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ ตามแบบ บร. 1 สังเกต
6. ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่ม และภูมิปัญญา
- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ ประเภทผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ กลุ่มตัวชี้วัดที่ต้องการ ได้แก่ ประเภทผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ กลุ่มตัวชี้

วัดที่มีอยู่ในหมู่บ้าน (เจ้าหน้าที่สมาชิก,กิจกรรมกลุ่มปีที่ก่อตั้ง) ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ (ชื่อ อายุ ความเชี่ยวชาญ)

- แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้นำชุมชน
 - วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ ตามแบบ บร.1 ออกแบบสอบถาม
7. ความเข้มแข็งของชุมชน
- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ การช่วยเหลือกัน การปกป้องคนทำความดี เอกสารในการหาความรู้ การจัดการแผนงาน
 - แหล่งข้อมูล ได้แก่ ชาวบ้าน
 - วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ ตามแบบ บร.2

4.3 ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบด้วย ตัวแปรดังต่อไปนี้

4.3.1 นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

- ข้อมูลที่ต้องการ นโยบายเกี่ยวข้องกับด้านใด
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง (กรมพัฒนาชุมชน)
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์

4.3.2 เงิน 1 ล้านบาท

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ ได้รับโอนเมื่อไร
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์, การสังเกต

4.3.3 คณะกรรมการหมู่บ้าน

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ จำนวน, คุณสมบัติ, วิธีการได้มา สักส่วน การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน, ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ตามแบบ บร. 4 , ศึกษาจากเอกสาร

4.3.4 เงินกู้ที่ผู้กู้ชำระคืน

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ ขั้นตอนนโยบายชำระหนี้, ปัญหาอุปสรรค
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการกองทุน, สมาชิกกองทุนที่ส่งเงินคืน
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์

4.3.5 ผู้สมัครขอกู้

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ ขั้นตอนการรับสมัคร คุณสมบัติ, ปัญหาอุปสรรค
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการกองทุน

- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ ศึกษาจากเอกสาร
- 4.4 ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วย ตัวแปรดังต่อไปนี้
- 4.4.1 การคัดเลือกผู้กู้
- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและเหตุผล
 - วิธีการคัดเลือกและเหตุผล, ปัญหาอุปสรรค
 - แหล่งข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการกองทุน
 - วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ ตามแบบ บร.4
- 4.4.2 การแนะนำวิธีการทำธุรกิจ
- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ วิธีการหาความรู้เพิ่มเติม
 - แหล่งข้อมูล ได้แก่ ศึกษาจากเอกสาร
 - วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์
- 4.4.3. การชำระหนี้
- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ ขั้นตอนนโยบายการชำระหนี้ ปัญหาอุปสรรค
 - แหล่งข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการกองทุน, สมาชิกที่ส่งคืนเงินกู้ เอกสารในการส่งเงินกู้คืน
 - วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์
- 4.4.4. การทำบัญชี
- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ จำนวนบัญชีจัดทำ, ชื่อบัญชี, เงินบัญชีลูกหนี้, บัญชีคุมเงินสัจจะ, ผู้จัดทำ, ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ
 - แหล่งข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการกองทุน
 - วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ ศึกษาจากเอกสาร
- 4.4.5 การช่วยหาตลาด
- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ วิธีการหาตลาด, ผู้ช่วยเหลือแนะนำในการหาตลาด
 - แหล่งข้อมูล ได้แก่ สมาชิกกองทุน
 - วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์
- 4.5 ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้
- 4.5.1 ผลโดยตรง ประกอบด้วย
- จำนวนผู้กู้

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ จำนวนผู้กู้ที่ผ่านการอนุมัติ, จำนวนผู้กู้ที่ไม่ผ่านการอนุมัติ
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการกองทุน
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ จากเอกสาร

ยอดเงินให้กู้

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ จำนวนผู้กู้ที่ผ่านการอนุมัติ
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่รับอนุมัติเงินกู้, คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ ศึกษาจากเอกสาร

4.5.2 ผลกระทบโดยตรง

จำนวนผู้ที่ได้

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ จำนวนผู้กู้ที่ได้รับการอนุมัติ
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับการอนุมัติเงินกู้
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ แบบ บร.11

จำนวนเงินสะสมกองทุนหมู่บ้าน

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ จำนวนเงินฝากของกองทุนสัจจะ, กองทุนออมทรัพย์
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ ศึกษาจากเอกสาร

การขายกิจการซื้อผู้กู้

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ การดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ สมาชิกผู้กู้ที่ได้รับอนุมัติ
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์

การเกิดกิจการใหม่ ๆ ขึ้นในท้องถิ่น

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ จำนวนกิจการใหม่ที่เกิดขึ้น
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์

4.5.3 ผลกระทบทางอ้อม

กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ ประสบการณ์ ผู้นำชุมชน
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการกองทุน, ชาวบ้านทั่วไป
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์

ท้องถิ่นมีเครื่องมือในการเรียนรู้

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ ประสบการณ์ /การเรียนรู้จากการดำเนินงานกองทุน, ประสบการณ์/การเรียนรู้จากการเป็นสมาชิกกองทุน
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการกองทุน, สมาชิกทั่วไป
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ตามแบบ บร.10

ท้องถิ่นที่มีเครือข่ายการตลาด

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ แหล่งตลาด
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ สมาชิกกองทุน
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์

5. ตัวชี้วัดบริบทสำหรับหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด

คือ

1. ตัวชี้วัดบริบท
2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า
3. ตัวชี้วัดกระบวนการ
4. ตัวชี้วัดผลผลิต

5.1 ตัวชี้วัดบริบทประเทศของหน่วยระบบ B

5.1 บริบทระดับประเทศ ซึ่งเหมือนกับตัวชี้วัดบริบทประเทศ

ของหน่วยระบบ A

5.2 บริบทระดับท้องถิ่น ซึ่งเหมือนกับตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น

ของหน่วยระบบ A

5.3 ราชบุคคล(ผู้รู้) ประกอบด้วย

5.3.1 ความรู้ความสามารถของผู้รู้และครอบครัว

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ ได้ดำเนินการตามโครงการหรือไม่ และประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด

- แหล่งข้อมูล ได้แก่ สมาชิกผู้กู้เงินกองทุน
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ ตามแบบ บร.1

5.3.2 ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือญาติ

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ จำนวนเครื่องใช้ในครัวเรือน มีการช่วยเหลือ
อนุเคราะห์ซึ่งกันและกันอย่างไร
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ สมาชิกผู้กู้เงินกองทุน
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ ตามแบบ บร.1

5.3.3 หนี้สินนายทุนนอกระบบของผู้กู้

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ จำนวนเงินที่กู้, ดอกเบี้ย
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ สมาชิกผู้กู้เงินกองทุน
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ ตามแบบ บร.1

5.3.4 อาชีพหลักของผู้กู้

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ ระยะเวลาในการดำเนินงาน, หลักการ
บริหารงาน
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ สมาชิกผู้กู้เงินกองทุน
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ บร.1

5.3.5 รายได้ของครอบครัว

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ รายได้จากโครงการ จำนวนเท่าไร
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ สมาชิกผู้กู้เงินกองทุน
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ บร.1

5.3.6 ประสบการณ์ในการดำเนินงาน

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ ระยะเวลาในการดำเนินงาน, หลักการ
บริหารงาน
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ สมาชิกกองทุน
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์

5.4 ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปร ต่อไปนี้

5.4.1 เงินที่กู้มาได้

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ ยอดเงินที่ได้กู้มา
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์

5.4.2 เงินอื่น ๆ

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ รายได้ , รายจ่าย
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการกองทุน, สมาชิก ผู้กู้เงินกองทุน
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์

5.4.3 สถานที่และวัตถุประสงค์

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ ใช้สถานที่ใด , วัตถุประสงค์ประเภทไหน, กิจกรรมอะไร
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์

5.4.4 เทคนิควิธีการทำงาน

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ ขั้นตอนการผลิตทุกขั้นตอน
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์, สังเกต, สอบถาม

5.4.5 กำลังงาน

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ ใช้แรงงานประเภทไหน จากแหล่งใด
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ สมาชิกกองทุน
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ สังเกต

5.5 ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยงาน ระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

5.5.1 การทำกิจการถูกวิธี

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ ขั้นตอนและกระบวนการผลิต
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ สมาชิกผู้กู้เงินกองทุน
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์

5.5.2 การขยายตลาดที่ดี

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ เทคนิคในการบริหารตลาด
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ สมาชิกผู้กู้เงินกองทุน
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ ศึกษาเอกสาร

5.5.3 การหาวัตถุประสงค์ที่ดี

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ แหล่งวัตถุประสงค์ที่มีคุณภาพ
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ สมาชิกผู้กู้เงิน

- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ ศึกษาเอกสาร

5.5.4 การทำบัญชี

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ จำนวนบัญชีที่จัดทำ ชื่อบัญชี เช่น บัญชีลูก บัญชีรายรับ - บัญชีรายจ่าย
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ สมาชิกผู้กู้เงินกองทุน
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ ศึกษาเอกสาร

5.5.5 การวิเคราะห์การประเมิน

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ การบรรลุวัตถุประสงค์ของกิจการ
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ สมาชิกผู้กู้เงินกองทุน
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ ศึกษาเอกสาร

5.6 ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้าน

1 ผลโดยตรง ได้แก่

1.1 รายได้เป็นเงิน

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ จำนวนเงิน กำไรขาดทุน
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ สมาชิกผู้กู้เงินกองทุน
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ ศึกษาเอกสาร

1.2 ผลผลิตเป็นสิ่งของ

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ ปริมาณของผลผลิต
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ สมาชิกผู้กู้เงินกองทุน
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ ศึกษาเอกสาร

2. ผลกระทบโดยตรง

2.1 ผู้ได้ขยายกิจการ

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ ขนาดของกิจการที่เพิ่มขึ้น
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ สมาชิกผู้กู้เงินกองทุน
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ ศึกษาเอกสาร

2.2 ผู้กู้ได้ทำกิจการด้วยเทคนิควิธีที่ดีขึ้นเนื่องมาจากการได้ศึกษา

ค้น คำว่าด้วยตนเอง

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ ขั้นตอนและการบริหารกองทุน
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ สมาชิกผู้กู้เงินกองทุน
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ ศึกษาเอกสาร

3. ผลกระทบทางอ้อม

3.1. ผู้กู้มีการพึ่งพาตนเอง

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ การมีงานทำของประชากรในหมู่บ้าน
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ สมาชิกผู้กู้เงินกองทุน
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ ศึกษาเอกสาร

3.2 ผู้กู้มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ ผู้กู้สามารถเลี้ยงครอบครัวได้
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ สมาชิกผู้กู้เงินกองทุน
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ ศึกษาเอกสาร

3.3 การกลับคืนถิ่นของประชากร

- ข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ จำนวนประชากรในหมู่บ้านเพิ่มขึ้น
- แหล่งข้อมูล ได้แก่ สมาชิกผู้กู้เงินกองทุน
- วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ ศึกษาเอกสาร

จะเห็นได้ว่า ตัวชี้วัดการประเมินโครงการ โดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B นั้น มีความเชื่อมโยงต่อกัน ความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านนั้นต้องประเมินทั้ง 2 ระบบเพราะหน่วยระบบ A จะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลรับได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือถ้าหน่วยการดำเนินกิจการของผู้กู้ประสบความสำเร็จเงินที่ผู้กู้ชำระคืน จะส่งเข้าไปเป็นปัจจัยนำเข้าสู่ระบบ A มากขึ้น จึงจะถือได้ว่าโครงการ กองทุนหมู่บ้านประสบความสำเร็จด้วยดี

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมิน โครงการ

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี จะเขียนเชื่อมโยงไปยังวัตถุประสงค์ของประเด็น (CIPP Model) และสรุปผลเพื่อให้ทราบการบรรลุจุดประสงค์ของสารนิพนธ์ ดังนี้

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

เป็นการประเมินเพื่อใช้ในการประกอบการคาดการณ์ ถึงผลการดำเนินโครงการโดยพิจารณาบริบทระดับประเทศ และระดับท้องถิ่นที่อยู่ในหมู่บ้านญาติสามัคคี

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ สาเหตุใหญ่ของความยากจนของคนในประเทศนั้น ประชาชนทั่วไปมองว่า อาชีพหลักของคนไทยส่วนใหญ่ คือการทำการเกษตรกรรม ราคาขายผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรต่ำ ในขณะที่ต้นทุนการผลิตสูง เช่น ราคารูปเคมี ยาปราบศัตรูพืช จะให้มาใช้เทคโนโลยีทางชีวภาพก็ขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการ เพื่อให้เกิดผลในการใช้สูงสุด และความช่วยเหลือต่าง ๆ ที่ทางรัฐบาลมักจะมาถึงมือเกษตรกรล่าช้า

จึงสามารถสรุปได้ว่า คนไทยโดยภาพรวมยังเป็นคนยากจน ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน ยังคงมีอยู่ได้พบเห็นและเป็นเหตุให้รัฐบาลต้องพยายามแก้ไขทุกรูปแบบ และทุกวิธีทางเพื่อให้คนไทยมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) รัฐบาลมีนโยบายชัดเจนที่จะส่งเสริมผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีความเข้มแข็ง พร้อม ๆ ไปด้วยการเร่งสร้างผู้ประกอบการ (SMEs) รายใหม่ เพื่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้เป็นฐานภาษีให้กับประเทศ ในระยะยาว ดังนั้น รัฐบาลได้เห็นความสำคัญของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และได้ส่งเสริมธุรกิจประเภทนี้อย่างจริงจัง

1.1.3 การขาดดุลการค้าของประเทศ หลายฝ่ายเองว่าการค้าขาดดุลการค้าของประเทศเกิดจากการไม่นิยมไทยคือ การใช้สินค้าหรือผลผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ผลิตในประเทศ แต่ประชาชน ในท้องถิ่นมองว่า รัฐบาลควรจะทำให้ความสำคัญกับการแปรรูปผลผลิตการเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

(คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พันตรวงโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันจันทร์ที่ 26 กุมภาพันธ์ 2545)

1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน ระบบเศรษฐกิจไทยมีการเปลี่ยนแปลงหน้าทิวทัศน์ไปกว่าระบบย่อยต่าง ๆ ในสังคมไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการเมือง การปกครอง ครอบครัว เครือญาติ พรรคพวก และการอุปถัมภ์ ความเชื่อและการให้คุณค่าทางพฤติกรรมและการศึกษาโครงสร้างสังคมไทย สร้างขึ้นมาบนพื้นฐานของสิ่งแวดล้อมดั้งเดิมและระบบเศรษฐกิจแบบเกษตรกรรมโบราณซึ่งไม่สามารถทำหน้าที่ได้ เหมาะสมกับสภาวะทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมและข้อมูลข่าวสารท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์การเปลี่ยนแปลงปรับตัวของระบบต่าง ๆ ในสังคมไทย จึงไม่ได้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจการเงินการคลัง ก่อให้เกิดภาวะยุ่งยากสับสนที่เรียกว่า การปรับตัวไม่ทันกันของวัฒนธรรม นำไปสู่ความไม่โปร่งใสและยุ่งยากสับสนในสังคม ซึ่งแสดงออกด้วยการเกิดวิกฤตการณ์ ทางเศรษฐกิจและความอ่อนแอของชุมชนในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชน และการเป็นสังคมที่ทันสมัยแต่ไม่พัฒนา (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2505-2545))

1.1.5 ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน เกิดจากปัญหาใหญ่ ๆ อันประกอบด้วย ปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ดันทุนในการผลิตสูง และขาดแหล่งเงินทุนเพื่อใช้ในการผลิต ซึ่งจากการที่รัฐบาลมีนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจึงสามารถบรรเทาปัญหาการกู้ยืมเงินนอกระบบลงไปได้บ้าง เนื่องจากเงินกู้นอกระบบมีอัตราดอกเบี้ยสูง แต่กองทุนดังกล่าวก็ยังไม่สามารถกระจายลงทุกครัวเรือนได้

(แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2505-2545))

1.1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท น่าจะมาจากความเชื่อเก่า ๆ ของคนที่ว่าอยากส่งลูกหลานของตนให้เรียนสูง ๆ เพื่อที่จะได้เป็นเจ้าของคนนายคนไม่ยอมให้มาล่า

บากเหมือนตนเองที่ต้องทำนาหลังผู้ฟ้าหน้าผู้ดินผลผลิตที่ได้ก็มีราคาตกต่ำ จึงอยากให้ผู้กลาง
ของตนได้สิ่งที่ดีกว่าที่เป็นอยู่ซึ่งปัจจุบันความคิดดังกล่าวก็ยังไม่หมดไป

(แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2505-2545))

1.1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ ประชาชนในท้องถิ่น
ถื่นมองว่าทุกสิ่งทุกอย่างเริ่มที่ตัวเราก่อน แล้วสอนลูกหลานให้เขาค่อยปลูกฝังและสำนึกถึง
ความเป็นไทยไปที่ละน้อย ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะค่อย ๆ ซึมซับอยู่ในจิตใจของเขาตลอดไปเพราะทุกคนเชื่อว่า
ถ้าจะให้ใครทำอะไร ให้เราหรือเปลี่ยนแปลงอะไรก็ตามต้องเริ่มที่ตัวเราก่อนเป็นอันดับแรก

(แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2505-2545))

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านบ้านญาติสามัคคี

สภาพทางด้านภูมิศาสตร์ก่อนที่จะมาเป็นหมู่บ้าน สภาพพื้นที่เป็นป่าดงดิบ บุคคล
กลุ่มแรกที่เข้ามาก่อตั้งหมู่บ้านมีด้วยกัน 4 – 6 ครอบครัว

1. นานเปล่ง	กรกนก
2. นายทองใบ	จันทมาตร
3. นานแสง - นางหลง	สิทธิพรมา
4. นายด้วง - นางมูล	เชื้อไชย
5. นายบุญ - นางทิว	เสนพลกรัง
6. นายฮ่อ - นางเซย	จันทร์เพ็ง

บุคคลที่เข้ามาก่อตั้งหมู่บ้านบางคนเสียชีวิตไปแล้ว มีแต่ลูกหลานของทั้ง 6 ตระกูล
เหตุที่ย้ายเข้ามาจับจองที่อยู่ที่ทำกินกันในหมู่บ้านญาติสามัคคี เพราะการคมนาคมสะดวก สบาย
เพราะอยู่ติดดงถนนมิตรภาพ การเดินทางสะดวกและมีแหล่งน้ำใช้อุปโภคบริโภค และอยู่ใกล้
บริษัทขนส่งจำกัด ซึ่งทำให้ประชากรในหมู่บ้านยึดอาชีพค้าขาย ในระยะแรกน้ำไฟยังไม่มีการ
มาก และชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นญาติพี่น้องกัน หรือเครือญาติกันเองจึงทำให้ลงความเห็นว่าจะ
ตั้งชื่อเป็นหมู่บ้านญาติสามัคคี หมู่บ้านญาติสามัคคี เริ่มก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2467 อาชีพส่วนใหญ่มี
ธุรกิจบ้านเช่าที่เพิ่มขึ้น เป็นอาชีพใหม่ ๆ ของชาวบ้านบางส่วน

1.2.2 สภาพปัจจุบัน

บ้านญาติสามัคคี เป็นชุมชนขนาดกลาง ในอดีตอาศัยอยู่ประมาณ 61 หลังคาเรือน
และเพิ่มขึ้นเป็น 101 หลังคาเรือนแต่ปัจจุบันลดลงเหลือ 94 หลังคาเรือนมีประมาณทั้งหมด 458 คน
ชาย 241 คน หญิง 217 คน โดยเฉลี่ยครอบครัวละ 5 – 8 คน

- อาณาเขตติดต่อ

อาณาเขตติดต่อของหมู่บ้านบ้านญาติสามัคคี หมู่ 3 ต.กลางดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

ทิศเหนือ ติดกับ ทางรถไฟ-สถานีวิจัยผลิตของป่า หมู่บ้านซับตะเคียน หมู่ที่ 10 ต.กลางดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

ทิศใต้ ติดกับ ถนนมิตรภาพ-ที่ทำการ ไปรษณีย์ หมู่บ้านชายเขา หมู่ที่ 9 ต.กลางดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

ทิศตะวันออก ติดกับ หมู่บ้านปางอโศก หมู่ที่ 1 ต.กลางดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

ทิศตะวันตก ติดกับ หมู่บ้านกลางดง หมู่ที่ 18 ต.กลางดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

ลักษณะประชากร หมู่บ้านญาติสามัคคี หมู่ 3 มีจำนวนประชากร 458 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 52.62 กลุ่มอาชีพส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 18 – 50 ปี ร้อยละ 48.25 (สำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอปากช่อง เดือนตุลาคม พ.ศ.2544)

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของเพศ และอายุ ของประชากร

ลักษณะประชากร	จำนวนประชากร/คน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	241	52.62
หญิง	217	47.37
2. อายุ		
1 วัน – 3 ปีเต็ม	15	3.27
3 ปี 1 วัน – 6 ปีเต็ม	28	6.11
6 ปี 1 วัน – 12 ปีเต็ม	45	9.82
12 ปี 1 วัน – 14 ปีเต็ม	39	8.51
14 ปี 1 วัน - 18 ปีเต็ม	24	5.24
18 ปี 1 วัน – 50 ปีเต็ม	221	48.25
50 ปี 1 วัน – 60 ปีเต็ม	34	7.42
60 ปี ขึ้นไป	42	9.17

- การศึกษา

ด้านการศึกษารายครัวในหมู่บ้านจะ ไปศึกษานอกเขตหมู่บ้านเพราะในหมู่บ้าน ไม่มีโรงเรียน

1.2.3 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน/ชุมชน

ราษฎรส่วนมากมีอาชีพทำไร่ข้าวโพด ทำสวนน้อยหน่า ทำสวนผัก มะขาม ขนุน เลี้ยงสัตว์ และรับจ้าง และธุรกิจบ้านเช่า ราษฎรบางส่วนจะทำงานโรงงานอุตสาหกรรมในหมู่บ้าน ไกล่เคียง

ตารางที่ 4 จำนวนของการประกอบอาชีพ และจำนวนที่ดินทำกินของประชาชนในชุมชน

1. ประกอบอาชีพ	จำนวน(ครอบครัว)	ร้อยละ (%)
- ค้าขาย	20	21.27
- ทำสวน	22	23.40
- รับราชการ	5	5.31
- รับจ้าง	35	37.33
- ทำไร่	10	10.63
1. ประกอบอาชีพ (ต่อ)	จำนวน(ครอบครัว)	ร้อยละ (%)
- เลี้ยงสัตว์	2	2.12
2. ที่ดินทำกินเป็นของตัวเอง	จำนวน(ครอบครัว)	ร้อยละ (%)
- 1 - 5 ไร่	31	32.97
- 6 - 10 ไร่	23	24.46
- 11 - 12 ไร่	17	18.08
- 21 - 50 ไร่	12	12.76
- 50 ไร่ ขึ้นไป	5	5.31

การประกอบอาชีพของราษฎรในหมู่บ้านส่วนใหญ่คือ อาชีพรับจ้างคิดเป็นร้อยละ 37.33 เพราะในหมู่บ้านไกล่เคียง มีโรงงานจำนวนมาก อาชีพรองคือ อาชีพทำสวนเพาะหมู่บ้าน ญาติสามัคคี มีพื้นที่ดินอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก

- ที่ดินทำกินของประชากรในหมู่บ้านญาติสามัคคี

ที่ดินที่ยังไม่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวน 6 ครอบครัว รวม 2 ไร่

รายได้ของประชาชนในหมู่บ้านต่อปีในแต่ละครอบครัว โดยสรุปรวมทั้งหมด ประมาณตามที่แสดงในตาราง

ตารางที่ 5 รายได้ของประชาชนในหมู่บ้านต่อปี แต่ละครอบครัว

รายได้ต่อปี	จำนวนครอบครัว	ร้อยละ(%)
1,000 – 5,000 บาท	-	-
5,001 – 10,000 บาท	1	1
10,001- 20,000 บาท	10	10.63
20,001 – 30,000 บาท	31	32.97
30,001 – 50,000 บาท	33	35.10
50,001 –100,000 บาทขึ้นไป	20	21.27

รายได้ของประชากรในหมู่บ้านญาติสามัคคี ถือว่ามีฐานะปานกลาง รายได้เฉลี่ยต่อปี 30,000 –50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35.10

1.2.4 วัฒนธรรม

เนื่องจากหมู่บ้านญาติสามัคคีไม่มีวัดอยู่ในเขตหมู่บ้านราษฎรในหมู่บ้านไปทำบุญที่วัดในหมู่บ้านใกล้เคียง ชาวบ้านส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาพุทธ โดยมีการประกอบพิธีกรรมที่วัดงานประเพณีที่มีจัดขึ้นในหมู่บ้านเป็นประจำมีดังนี้

ตารางที่ 6 การประกอบพิธีกรรมและประเพณีที่จัดขึ้นในหมู่บ้าน

เดือน	ทำบุญประเพณี
มกราคม	วันขึ้นปีใหม่
กุมภาพันธ์	ทำบุญกลางบ้าน
เมษายน	วันสงกรานต์, รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่, สรงน้ำพระพุทธรูป

1.2.5 ข้อมูลด้านอื่น ๆ

- ด้านการปกครอง

ผู้นำและการเมืองการปกครอง บ้านญาติสามัคคี มีการปกครองในระบบประชาธิปไตย มีผู้นำหรือผู้ใหญ่บ้าน ชื่อนายกัญจน์ รอดเพ็ง ซึ่งปัจจุบันต้องโทษจำคุกจึงมีการตั้งแต่ประธานชุมชนรักษาการแทนผู้ใหญ่บ้าน ชื่อนายปรีชา สิทธิวงส์ ซึ่งชาวบ้านส่วนใหญ่การนับถือและมีสมาชิก อ.บ.ต. 2 คน คือ นายสมศักดิ์ สุขประสิทธิ์ และ นางพรรณี จงสงวนกลาง

สภาพความเป็นอยู่ภายในหมู่บ้าน จัดเป็นหมู่บ้านที่มีสภาพที่เอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูกและไม่มีปัญหาเรื่องยาเสพติด ประชาชนในหมู่บ้านให้ความร่วมมืออย่างดีในการเข้าไปสอบถามเรื่องต่าง ๆ ทำให้การเก็บข้อมูลต่างๆ เป็นไปด้วยความราบรื่นพอสมควร

- ลักษณะที่สื่อถึงความไม่เข้มแข็ง ในหมู่บ้านญาติสามัคคี ครอบครัวจะมีหลายกลุ่มในแต่ละกลุ่มที่มีเครือญาติใหญ่ ๆ ก็จะรวมตัวกัน ฉะนั้นในหมู่บ้าน จึงมีการแบ่งพรรค แบ่งพวกกัน ซึ่งทำให้เกิดปัญหาขึ้นในหมู่บ้าน

(กองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี หมู่ที่ 3 ตำบลกลางดง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ.2544 แผนที่หมู่บ้านญาติสามัคคี)

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม กรณีศึกษาหมู่บ้านญาติสามัคคี หมู่ 3 ต.กลางดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา มีดังนี้

2.1. ผลการประเมินหน่วยระบบ A :

หน่วยระบบ A : คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

1. นโยบายของรัฐบาล โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จากการเก็บข้อมูลโดยแบบรายงาน บร.3 (แบบรายงานความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง) ได้ทราบว่าประชาชนในหมู่บ้านญาติสามัคคี มีความเข้าใจในโครงการกองทุน 1 ล้าน เป็นอย่างดีอีกทั้งยังมีความพึงพอใจที่ทางรัฐบาล เห็นความสำคัญของหมู่บ้าน ด้วยการจัดตั้งกองทุน 1 ล้านบาท เพื่อช่วยเหลือในด้านเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ และเป็นการแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชน

2. กองทุน 1 ล้านบาท จากการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ได้ทราบว่าประชาชนมีความเข้าใจว่ารัฐบาลจัดสรรเงินจำนวนนี้เพื่อเป็นแหล่งกองทุนกู้ยืม และจะต้องมีการชำระหนี้คืนเมื่อครบกำหนดชำระหนี้ ซึ่งเงินทุนนี้ให้ประชาชนกู้ยืมไปลงทุนเพื่อทำให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ และประชาชนที่เป็นสมาชิกของกองทุนเงินล้านจะต้องเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ

3. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี จากการสัมภาษณ์ได้ทราบว่าคณะกรรมการทุกท่านมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี ต่อนโยบายกองทุน 1 ล้านบาท ว่าเพื่อแก้ปัญหาความยากจนและเป็นแหล่งเงินทุนให้ประชาชนกู้ยืม นำไปประกอบอาชีพ ซึ่งคณะกรรมการทุกท่านผ่านการคัดเลือก โดยชอบธรรมจากชาวบ้าน

4. เงินที่ผู้กู้ชำระคืน จากการสัมภาษณ์สมาชิกที่กู้ยืมเงินกองทุน 1 ล้านบาท ได้ทราบว่า สมาชิกมีความเห็นว่าควรจะมีการชำระหนี้ที่ตรงตามกำหนดเวลา เนื่องจากมีอัตราดอกเบี้ยต่ำ และระยะเวลาในการชำระหนี้ที่นาน จึงต้องมีการชำระหนี้คืนเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิกคนอื่น ๆ ได้กู้ยืมต่อไป

5. บัณฑิตอาสาของกองทุนหมู่บ้าน พบว่า บัณฑิตได้สร้างความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ให้แก่คณะกรรมการและสมาชิกกองทุน

6. การเตรียมความพร้อม สร้างความเข้าใจ ในเรื่องระเบียบกองทุนหมู่บ้านและขั้นตอนการกู้เงินของหมู่บ้านให้แก่คณะกรรมการกองทุน พบว่า สามารถเตรียมความพร้อมเป็นอย่างดี และสร้างความเข้าใจให้แก่คณะกรรมการกองทุนได้ดีพอสมควร

7. คณะกรรมการระดับอำเภอที่เกี่ยวข้อง มีการส่งเสริมและให้คำแนะนำเกี่ยวกับกองทุนดี

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1. การจัดทำระเบียบกองทุน พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสามารถทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน ได้เองและทำได้เรียบร้อย

2. การจัดทำเอกสารขึ้นทะเบียน พบว่า มีบุคลากรที่มีความสามารถในการจัดทำบัญชีกองทุนจึงทำให้ระบบบัญชีกองทุนจัดทำได้อย่างเป็นระบบ

3. ระบบบัญชีกองทุน พบว่า มีบุคคลในการจัดทำบัญชีกองทุนจึงทำให้ระบบบัญชีของกองทุนจัดทำได้อย่างเป็นระบบ

4. กิจกรรมที่เกี่ยวกับสมาชิกกองทุน เช่น

- การรับสมัครสมาชิก พบว่า ชาวบ้านให้ความสนใจในการรับสมัคร และได้จัดการรับสมัครอย่างเรียบร้อยดีมีผู้สมัครเป็นสมาชิกมากพอสมควร

- การหมดสภาพ พบว่า ยังไม่มีสิทธิรายใดที่หมดสภาพการเป็นสมาชิกตามระเบียบของกองทุน

- ประเภทของสมาชิก พบว่า สมาชิกในกองทุนหมู่บ้านมีสมาชิก 2 ประเภท คือ การกู้เงินกองทุนและฝากเงินตั้งจะออมทรัพย์

- การทำระเบียบสมาชิก พบว่า มีการทำระเบียบโดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดยเก็บไว้เป็นหลักฐานเอกสารที่รัดกุม

5. กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินหมู่บ้าน

- ขั้นตอนการขอกู้ พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่คณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้านลงมติและถูกต้องตามระเบียบ

- การคัดเลือก ผู้กู้ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ได้คัดเลือกผู้กู้ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควรโดยพิจารณาจากคุณสมบัติ โครงการที่ขอกู้ ความสามารถของบุคคลที่ประกัน

- การโอนเงินให้ผู้กู้ เมื่อคณะกรรมการอนุมัติกู้แล้วก็จะโอนเงินให้ทันที

ที่ตามระยะเวลาที่กำหนด

- การรับชำระหนี้ ยังไม่สามารถรับชำระหนี้ได้เพราะกองทุนหมู่บ้าน
ญาติสามัคคียังไม่ครบกำหนดการชำระหนี้เงินกู้

6. การส่งเสริมการให้เงินกู้

- การแนะนำวิธีการธุรกิจ ในหมู่บ้านยังไม่มีคำแนะนำวิธีทำธุรกิจแก่
ประชาชนไม่ค่อยสนใจเพราะคิดว่าตนเองสามารถทำได้ดีกว่า

- การช่วยหาตลาด ในหมู่บ้านยังไม่มี การช่วยหาตลาดรองรับใน
ธุรกิจต่าง ๆ เพราะไม่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้คำแนะนำในการหาตลาด

7. การตรวจสอบการใช้เงินกู้ มีการตรวจสอบการใช้เงินกู้ของสมาชิก
เพราะสมาชิกบางรายนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์แต่ส่วนใหญ่นำไปใช้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ที่
ขอกู้

8. การจัดทำรายการและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน มีการเผยแพร่ผลการ
ดำเนินงานแล้ว โดยการเขียนติดป้ายประกาศไว้ที่ทำการกองทุนหมู่บ้าน

9. การจัดสรรประโยชน์ กองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี ยังไม่มีการจัด
สรรผลประโยชน์ เพราะไม่ครบกำหนด 1 ปี ยังไม่สามารถจัดสรรผลประโยชน์ที่มีความยุติธรรม

10. การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุน บัณฑิตกองทุน
หมู่บ้านญาติสามัคคี ได้สร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยการประชุมสมาชิกผู้กู้เงินและบัณฑิตได้แนะนำ
ในการส่งเสริมให้ผู้กู้เรียนรู้แผนธุรกิจที่ตนเองดำเนินการ และแลกเปลี่ยนความรู้กันเองในหมู่บ้าน

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน

1. ผลโดยตรง (Immediate Result)

- จำนวนผู้กู้ พบว่า มีสมาชิกขอกู้เป็นจำนวน 48 ราย
- ยอดเงินให้กู้ พบว่า ยอดเงินให้กู้อยู่ในจำนวน 5,000 – 20,000 บาท

ต่อ 1 ราย

- จำนวนสมาชิกกองทุน พบว่า สมาชิกกองทุนมีจำนวนทั้งสิ้น 98 ราย
- จำนวนผู้ชำระคืนเงินกู้ตามกำหนด พบว่า ยังไม่สามารถสรุปจำนวนผู้

ชำระคืนเงินกู้เพราะยังไม่ครบกำหนดระยะเวลาในการกู้ยืม

- ยอดเงินที่มีการชำระคืน พบว่า ยังไม่สามารถสรุปยอดเงินที่มีการ

ชำระคืนได้เพราะ ไม่ครบกำหนดระยะเวลาในการกู้ยืม

2. ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

- จำนวนผู้กู้ได้เงินกู้ พบว่า ผู้กู้ได้รับเงินกู้จำนวน 48 ราย
- จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน พบว่า ทุนสะสมของหมู่บ้านมีจำนวนเพิ่มขึ้น
- การขยายกิจการของผู้กู้ พบว่า ในการขยายกิจการของผู้กู้มีการขยายและส่งเสริมให้มีการเจริญเติบโตของกิจการเพิ่มขึ้น แต่บางรายไม่สามารถขยายได้ เนื่องจากมีจำนวนเงินและกำลังในการขยายไม่พอ

3. ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)

- ทิศคติของชุมชนต่อกองทุน พบว่า สมาชิกในหมู่บ้านมีความเข้าใจและมีความรู้สึกที่ดีต่อกองทุนเพิ่มขึ้น
- เกิดเครือข่ายองค์กรเรียนรู้พบว่า มีการเกิดเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้ แต่มีสมาชิกบางส่วนที่ไม่ได้รับความร่วมมือและไม่สนใจ
- การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง พบว่า สมาชิกมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเองได้มากพอสมควร แต่ยังคงมีบางส่วนที่ยังพึ่งพาตนเองไม่ได้
- ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน พบว่า หมู่บ้านมีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้นพอสมควร เช่น ความเข้มแข็งในเรื่องความสามัคคี วัดได้จากการเรียกประชุมสมาชิกกองทุน พบว่ามีชาวบ้านมาร่วมประชุมมากกว่า 50% ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ซึ่งสามารถวัดได้จาก บร.2 ที่มีการสำรวจการสังเกตและการสัมภาษณ์

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

2.2.1 ผลการประเมินบริบทประเทศ ซึ่งเหมือนกับผลการประเมินหน่วย A

2.2.2 ผลการประเมินบริบทท้องถิ่น ซึ่งเหมือนกับผลการประเมินหน่วย A

2.2.3. ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

1. ประสิทธิภาพในการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละรายจากการสัมภาษณ์สมาชิกกองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี ร้อยละ 95 มีประสิทธิภาพในการดำเนินกิจการประกอบอาชีพอยู่แล้ว เนื่องจากว่าเป็นการนำไปลงทุนประกอบอาชีพเดิมที่มีหรือ ทำมาตั้งนานแล้ว เช่น การทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ และการค้าขาย
2. ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว พบว่าสมาชิกผู้กู้ประมาณ 95% มีความสามารถในการดำเนินกิจการของตนเอง เนื่องจากเป็นอาชีพที่สืบทอดมาจากปู่ย่าตายาย ทำให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน เงินที่กู้ยืมมาจึงนำมาส่งเสริมประกอบอาชีพยิ่งขึ้น

3. สมาชิกที่กู้ยืมบางรายได้นำเงินไปชำระหนี้รายทุนนอกระบบ โดยไม่มีการนำเงินไปลงทุนจริง ทำให้ไม่มีเงินหมุนเวียนเมื่อครบกำหนดชำระหนี้กองทุนก็ไปกู้ยืมเงินทุนนอกระบบเพื่อนำมาชำระหนี้กองทุน หมุนเวียนกันไปอย่างนี้

4. อาชีพหลักของผู้กู้แต่ละรายในหมู่บ้านญาติสามัคคีโดยส่วนใหญ่จะมีอาชีพที่คล้ายกันคือมีอาชีพทำการเกษตร เช่น ทำไร่มะขามหวาน, ไร่น้อยหน้าและเลี้ยงสัตว์, ค้าขาย

5. แต่ละครอบครัวที่กู้กองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี พบว่า ในแต่ละครอบครัวมีรายได้จากการประกอบอาชีพจริง

2.2.4 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

1. สมาชิก ผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี ทางคณะกรรมการกำหนดให้ผู้กู้เงินได้ไม่เกินรายละ 20,000 บาท ซึ่งบางรายยอดเงินกู้อาจไม่ถึง 20,000 บาทซึ่งบางรายจะได้เพียง 15,000 บาท หรือ 10,000 บาททั้งนี้ขึ้นอยู่กับความน่าเชื่อถือของผู้กู้ในการนำไปลงทุนดำเนินโครงการโดยการพิจารณาของคณะกรรมการกองทุน

2. สถานที่และวัตถุดิบ พบว่าสมาชิกกองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี ประกอบอาชีพการเกษตรภายในหมู่บ้าน วัตถุดิบที่ใช้คือ เมล็ดพันธุ์พืช ซึ่งต้องมีการซื้อจากภายนอก

3. เทคนิควิธีการทำงาน พบว่าการทำงานของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคีเทคนิควิธีที่คล้ายคลึงกัน และมีการใช้แรงงานเครื่องจักรทดแทนแรงงานคน

4. กำลังทำงานพบว่าสมาชิกผู้กู้โดยส่วนใหญ่มีการใช้กำลังคนและเครื่องจักร เช่น รถไถ, รถหยอดข้าวโพด, รถสีข้าวโพดและมีการจ้างแรงงานบ้างเป็นบางครั้งคราว เนื่องจากกิจการที่ผู้กู้ดำเนินการอยู่โดยส่วนใหญ่เป็นกิจการขนาดเล็ก

2.2.5 ผลการประเมินกระบวนการหน่วยระบบ B พบว่า

1. การดำเนินกิจการพบว่าสมาชิกที่กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี เป็นผู้ประกอบอาชีพทางการเกษตรซึ่งนำเงินกู้ที่ได้ไปลงทุนเช่นซื้อปุ๋ย ซื้อเมล็ดพันธุ์ ซื้อยาฆ่าแมลงและค่าอื่น ๆ ส่วนผู้ที่ประกอบอาชีพค้าขายได้นำเงินไปซื้อสินค้ามาจำหน่ายที่ร้านเพิ่ม

2. การตลาดที่ดี พบว่าสมาชิกกองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคีจะมีการนำผลผลิตที่ได้มาส่งให้กับผู้ขายที่มีราคาสูงในหมู่บ้าน และส่วนมากจะมีการประกันราคาอยู่แล้ว

3. การจัดทำบัญชีของแต่ละครอบครัว พบว่าในแต่ละครอบครัวไม่ทำบัญชีรายรับ รายจ่ายแบบละเอียด เพียงแต่จดไว้ว่าซื้อรายการอะไรราคาเท่าไรค่าแรงงานเท่าไรขายแล้วได้มีกำไรหรือหาหรือมีการขาดทุนเท่าไร เป็นต้น

4. การวิเคราะห์และการประเมินผลพบว่า การประกอบอาชีพของสมาชิก

หมู่บ้านญาติสามัคคี ยังคงสืบทอดอาชีพเกษตรกรรมตามที่บรรพบุรุษเคยทำต่อ ๆ กันมา เนื่องจากว่า มาตรการส่งเสริมจากทางภาครัฐเข้าไปช่วยเหลือทางด้านกรอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตรแนวใหม่ การปรับปรุงดิน การให้ปุ๋ยชีวภาพแทนปุ๋ยวิทยาศาสตร์และยาฆ่าแมลง

2.2.6 ผลการประเมินผลผลิตหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่

- รายได้ที่เป็นตัวเงิน พบว่าสมาชิกกองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคีผู้กู้เงิน ร้อยละ 60 มีรายได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากขายผลผลิตได้ส่วนหนึ่งแต่ยังมีสมาชิกบางส่วนที่ยังไม่มีรายได้เพิ่มเนื่องจากเป็นกิจการที่ต้องใช้ระยะเวลาและโอกาสพอสมควร เช่น สมาชิกผู้กู้ที่เลี้ยงสัตว์ เช่น ไก่ และสมาชิกที่ทำการเกษตรที่ต้องรอฤดูกาล หรือธรรมชาติ เช่นการปลูกข้าวโพด , มันสำปะหลัง และน้อยหน่า

- ผลผลิตเป็นสิ่งของ พบว่า สมาชิกผู้กู้กองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคีที่ ดำเนินกิจการสามารถที่จะเพาะพันธุ์ไก่ ไร่ขยายกิจการต่อไปในอนาคต หรือ ผู้ที่ดำเนินกิจการค้าขายก็สามารถขยายร้านค้าให้ใหญ่โตขึ้นได้

2. ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

- สมาชิกกองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี มีรายได้เพิ่มขึ้นสามารถเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี ลดการเป็นหนี้รายทุนนอกระบบมากขึ้น

- สมาชิกเกิดการเรียนรู้ในการดำเนินกิจการตนเองมากขึ้นทั้งนี้ยังสามารถพัฒนาปรับปรุงผลผลิตที่ได้ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

3. ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)

- สมาชิกกองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี มีความสามัคคีกันมากขึ้น
- สมาชิกกองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี สามารถพึ่งพาตนเองได้
- สมาชิกกองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี มีศักยภาพและความเข้มแข็งมากขึ้นในการบริหารจัดการชุมชน

3. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

ผลการประมวลเทคนิควิธีการทำของผู้กู้กองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคีจากการประมวลเทคนิควิธีการทำธุรกิจของผู้กู้หมู่บ้านญาติสามัคคี ตำบลกลางดง อำเภอปากช่อง จังหวัด นครราชสีมา พบว่า

(1) อาชีพทำไร่ (ข้าวโพด, น้อยหน่า, มะขามหวาน และอื่นๆ)

- ปัจจัยนำเข้าที่ดีได้แก่ เงินลงทุน เพื่อนำมาใช้ในการประกอบการที่ดีและ

เพียงพอ เช่น ค่าเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ ค่าปุ๋ย ค่ายาฆ่าแมลง ค่าไถไถไร่ ค่าน้ำมัน และค่าจ้างแรงงาน
อื่นๆ

- การมีกระบวนการที่ดีได้แก่ มีการวางแผนการดำเนินงานไว้ล่วงหน้า
เช่น ทำไร่มัน ต้องมีการไถเตรียมดิน หาท่อนมันพันธุ์ดี มีคุณภาพมาเตรียม อีกทั้งเตรียมค่าใช้จ่าย
ล่วงหน้าด้วย

- การได้ผลผลิตที่ดี ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ คือ ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพดี
เช่น น้อยหน้าผลใหญ่ ไม่มีแมลงเกาะติดอยู่ที่ผล และข้าวโพดที่มีฟักใหญ่สมบูรณ์ เมื่อนำไป
จำหน่ายทำให้ได้ผลตอบแทนที่สูง คู่มากับการลงทุน

(2) อาชีพเลี้ยงสัตว์ (ปลา, ไก่)

ปัจจัยนำเข้าที่ดีได้แก่ เงินลงทุนสำรองจ่ายในกิจการเดิมที่มีอยู่แล้วเพื่อนำไป
ซื้ออาหารสัตว์ และยาฉีดต่างๆ และอากาศดีเนื่องจากหมู่บ้านญาติสามัคคีอยู่ใกล้ภูเขาจึงทำให้
อากาศไม่ร้อนไม่หนาวมากนัก จึงทำให้ไก่ไม่โรคระบาด ไม่มีปัญหาเรื่องไก่ตาย ทำให้ได้ผลตอบแทน
คุ้มค่าต่อการลงทุน

การมีกระบวนการที่ดีได้แก่ การวางแผนดำเนินปรับปรุงกิจการการทำ
โรงเรือนเพิ่มเติม หรือระบบน้ำดื่ม - ใช้ของสัตว์ การวางแผนในการให้อาหารในปริมาณที่พอ
เหมาะและถูกสุขลักษณะ

ผลผลิตที่ดีทั้งด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ จำนวนสัตว์เลี้ยงมีไม่มาก
เกินความดูแลของผู้เลี้ยง อีกทั้งสัตว์เลี้ยงมีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง ไม่มีโรคแทรกซ้อนเมื่อนำไป
จำหน่ายทำให้ได้ราคาที่ดี ไม่ถูกกดขี่ราคาให้ต่ำจากบรรดาแม่ค้าที่รับซื้อ

4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ ของการประเมินโครงการ

ในการจัดทำสารนิพนธ์ กรณีศึกษาหมู่บ้านญาติสามัคคี ต. กลางดง อ. ปากช่อง จ.
นครราชสีมา เพื่อทราบว่าสามารถบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติทั้ง 5
ข้อพบว่า

(1) การเกิดกองทุน 1 ล้านบาทในหมู่บ้านญาติสามัคคี นั้น สามารถช่วยแก้ปัญหา
ความยากจนของชาวบ้านได้ในระดับหนึ่ง กล่าวคือ ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น และลดการเป็นหนี้
นายทุนนอกระบบ อาชีพหลักยังคงเป็นการเกษตรซึ่งต้องอาศัยน้ำฝนจากธรรมชาติ เนื่องจากไม่มี
แหล่งน้ำ ประชาชนจึงอยากให้ภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือด้วยการส่งวิทยากรมาแนะแนวอบรมความรู้
ในการประกอบอาชีพเสริมโดยไม่ต้องรอผลผลิตจากการเกษตรเพียงอย่างเดียว

(2) การเรียนรู้เพื่อพึ่งตนเอง พบว่า ประชาชนในหมู่บ้านญาติสามัคคีขาด
โอกาสในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เนื่องจากในหมู่บ้านไม่มีห้องสมุดประชาชน

(3) ระบบการบริหารกองทุนพบว่า การบริหารกองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคีมี ประสิทธิภาพและศักยภาพที่ดี เนื่องจากมีประธานกองทุนคณะกรรมการกองทุนและผู้อาวุโสคอย ให้คำปรึกษาและแนะนำในการดำเนินงานแต่ทุกอย่างจะใช้ระบบเครือข่ายก่อนอื่น

(4) การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่า ประชาชนหมู่บ้านญาติสามัคคี นำเอาหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพของผู้กู้

(5) การมีศักยภาพและความเข้มแข็ง พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ญาติสามัคคี มีความรู้และความยุติธรรมในการดำเนินงานบริหารงานกองทุน และสมาชิกภายในหมู่บ้านมีความสามัคคี และรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
ปัจจัยด้านบวก พบดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน มีบุคคลกรเข้ามาช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านไม่ว่าจะเป็นทางคณะกรรมการระดับอำเภอ หรือ คณะกรรมการกองทุนต่าง ๆ และประชาชนให้มีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน

2. มีกองทุนดีในหมู่บ้าน คือในหมู่บ้านมีกองทุนต่าง ๆ อยู่ก่อนแล้ว 2 กองทุน และมีเงินสะสมในหมู่บ้านเพื่อให้ประชาชนได้มีแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพของตนในขณะที่หาแหล่งเงินทุนจากแหล่งอื่นไม่ได้

3. มีการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น คือ เมื่อเงินกองทุนเข้ามามีการประกอบอาชีพจึงได้มีการจ้างแรงงานให้ประชาชนมีรายได้เป็นการพึ่งพาอาศัยกันอย่างยั่งยืน
ปัจจัยด้านลบ พบดังนี้

1. มีการไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุน คือ มีบุคคลกลุ่มหนึ่งซึ่งคิดว่าตนไม่ได้รับผลประโยชน์ในกองทุนจึงไม่สนับสนุนและมีการกล่าวหาในข้อที่ไม่เป็นความจริงเกี่ยวกับกองทุนให้ประชาชนเข้าใจไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุน

2. มีความไม่พึงพอใจในการจัดตั้งกองทุน คือ มีสมาชิกบางจำนวนที่กู้เงินกองทุนได้แต่ได้รับเงินกู้ไม่เท่ากับที่เขียนโครงการขอกู้จึงเกิดความไม่พอใจในการตัดสินใจของคณะกรรมการในการอนุมัติเงินกู้จึงได้มีการกล่าวหาว่าคณะกรรมการไม่มีความยุติธรรม

3. มีการใช้เงินกองทุนผิดวัตถุประสงค์ คือ มีสมาชิกผู้กู้บางรายใช้เงินที่กู้ บางรายใช้เงินที่กู้กองทุนนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ เช่น จ่ายนายทุนนอกระบบ การนำเงินไปซื้อโทรศัพท์มือถือซื้อรถจักรยานยนต์ โดยการผ่อนชำระ และบางรายนำไปเสี่ยงโชคในการซื้อหวยได้ดิน เล่นไฟ และซื้อของที่ไม่เอื้อประโยชน์ต่อครอบครัว

การเกิดองค์กรและเครือข่ายการเรียนรู้

ตำบลกลางดง อำเภอปากช่อง จ. นครราชสีมา ได้เป็นหน่วยประสานงานจัดเวที
ประชาคมเพื่อ รวมกลุ่มสมาชิกกองทุนแต่ละหมู่บ้าน และตำบล มาทำการแลกเปลี่ยนความรู้และ
ประสบการณ์ เพื่อนำความรู้ที่ได้นั้นมาใช้ประกอบอาชีพของตนต่อไป

ความเข้มแข็งของชุมชน

(1) ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
กำหนดพบดังนี้

เสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน

ชาวบ้านมีแหล่งเงินทุนกู้ยืมเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ
ภายในหมู่บ้านหรือชุมชน

ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านให้สามารถจัดการบริหารกองทุนกันได้

เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถ และการแก้ไขปัญหา

ตามแนวทางเศรษฐกิจแบบพอเพียง

(2) ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในท้องถิ่นพบว่า

ประชาชนมีงานทำเพิ่มขึ้น

ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น

ประชาชนสามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้

มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติมจากการอบรมแนะแนวอาชีพ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี หมู่ที่ 3 ต.กลางดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1 เพื่อที่จะได้ทราบปัจจัยที่เป็นตัวส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นตัวขัดขวางการดำเนินการบริหารกองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี ให้บรรลุเป้าหมาย

2 เพื่อที่จะทราบว่าคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมืองมีกระบวนการที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายอย่างไร เป็นการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง ชุมชนมีการพึ่งพาตนเองโดยการเรียนรู้ริเริ่มอย่างไรเพื่อแก้ปัญหาของตนเองและชุมชน

3 เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน ในทัศนคติของชาวบ้านใน หมู่บ้าน ญาติสามัคคีและเพื่อที่จะทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

2. วิธีการดำเนินการ

ผู้ประเมิน ได้เข้าไปศึกษาถึงบริบทชุมชนในหมู่บ้านญาติสามัคคี โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบรายงาน (บร.) บางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมโดยการสัมภาษณ์ชาวบ้านในหมู่บ้าน ผู้นำกรรมการ บางส่วนเก็บจากแบบสอบถามเพื่อเจาะลึกถึงความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน และเพื่อทราบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชนของหมู่บ้านญาติสามัคคี

3. ผลการดำเนินการ

ในการประเมินโครงการของหมู่บ้านญาติสามัคคี ผู้ประเมินได้ใช้ทฤษฎี CIP Model มาเป็นกรอบในการประเมิน โดยสรุปความได้ดังนี้

การประเมินครั้งนี้เราได้เป็นออกเป็น 2 ระบบ คือระบบ A การบริหารการจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และระบบ B การดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย ในการบริหารงานกองทุนนั้นเป็นไปตามระบบระเบียบที่ได้ตั้งไว้ทุกขั้นตอน มีการดำเนินงานอย่างโปร่งใส และรอบคอบในการคัดเลือกผู้กู้ การบริหารงานกองทุนไม่มีอะไรเคลื่อนไหวมากนัก ในส่วนของผู้กู้ในหมู่บ้านญาติสามัคคี การส่งเงินคืนส่วนมากจะส่งคืนเป็นรายงวด 3 เดือน, ราย 6 เดือน และรายปีและสมาชิกส่วนใหญ่ที่กู้เงินไปนั้นได้นำเงินไปนั้นได้นำเงินไปดำเนินงานตามที่ระบุไว้ในการขอกู้จริง แต่ทุกรายที่ได้สอบถามนั้นเห็นว่าจำนวนเงิน 20,000 บาท น้อยเกินไปไม่เพียงพอต่อการลงทุน สำหรับ

กองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคีนั้น ผู้ประเมินไม่สามารถที่จะประเมินในส่วนของการรับชำระคืนเงินกู้ได้ เพราะการกู้ยืมของสมาชิกยังไม่ครบกำหนดในการชำระคืนเงินกู้ ดังนั้นจึงประเมินไม่ได้ว่า

4. อภิปรายผล

- การเกิดกองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี ได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านในหมู่บ้านและการสนับสนุนของทางรัฐบาลเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุน การบริหารจัดการกองทุนได้จัดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนและมีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน การเรียนรู้ และการพึ่งพาตนเองได้เปิดโอกาสให้คนในหมู่บ้านทุกคนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเรียนรู้ ของตนเองและคนอื่น แต่ทั้งนี้ชาวบ้านในหมู่บ้านญาติสามัคคี ก็ยังไม่ถึงขั้นพึ่งพาตนเองได้ทั้งหมด ยังจะต้องอาศัยทางภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามาช่วยอยู่

- ความเข้มแข็งของชุมชน คนในหมู่บ้านญาติสามัคคี มีความซื่อสัตย์ มีความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกันและมีผู้นำที่มีคุณธรรมยุติธรรม

- ปัจจัยที่เป็นตัวส่งเสริมและขัดขวางของการบริหารกองทุนหมู่บ้าน ปัจจัยในด้านบวกพบว่า ชาวบ้านมากู้ยืมเงินเพื่อ ไปดำเนินกิจการตามที่เสนอ ไว้ในใบคำร้องขอกู้จริงเป็นส่วนใหญ่ เพราะชาวบ้านมีอาชีพเกษตร เป็นหลักอยู่แล้ว ในการขอกู้เงินก็เพื่อที่จะไปใช้ในการเกษตร และค้าขาย ไม่ว่าจะเป็นค่าใช้จ่าย ในการซื้อวัสดุอุปกรณ์ ยางมาแมลง ค่าแรงคนงานและเก็บไว้สำรองใน แต่ละเดือนจะมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ของกลุ่มสมาชิกภายในหมู่บ้านและนอกหมู่บ้าน เพื่อนำปัญหาและเปลี่ยนกันเพื่อช่วยกันหาแนวทางแก้ไข

ส่วนปัจจัยในด้านลบนั้น พบว่า การกู้เงินกองทุนนั้นมีการให้กู้ยืมน้อยเกินไป ไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้กู้จึงทำให้สมาชิกมาขอกู้ยืมเงินได้ไม่มากเท่าที่ควร ส่วนใหญ่จะยังคงไปกู้ยืม นายทุนนอกระบบรวมไปถึงสหกรณ์การเกษตรด้วย แม้ออกเบี้ยจะสูงแต่ให้กู้จำนวนที่สูง ทำให้ชาวบ้านขาดเงินทุนหมุนเวียนเพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้ ทำให้ไม่สามารถระดมทุนได้ในเวลาอันสั้น

5. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี หมู่ 3 ต.กลางดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา เนื่องจากระเบียบข้อบังคับ

5.1 กองทุนหมู่บ้าน บ้านญาติสามัคคี มีระเบียบกองทุนหมู่บ้านที่ดีอยู่แล้ว จึงคิดว่าไม่น่าที่ปรับปรุงแก้ไข ระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน อยากให้แก้ไขระบบเครือข่าย เพราะส่วนมากจะทำอะไรในหมู่บ้านใช้ระบบเครือข่ายทั้งนั้น

5.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ควรมีการจัดทำบัญชีที่รัดกุม และจัดทำทุกเดือนเพราะที่ผ่านมาคณะกรรมการบกร่อง เรื่องการจัดทำบัญชี

5.3 ข้อเสนอแนะเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของกองทุน

ข้อเสนอที่ 1 ควรมีหน่วยงานทางราชการเข้ามาช่วยเหลือแนะนำในด้านต่าง ๆ เช่น กระบวนการผลิต การตลาด ให้กับชุมชน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ควรมีวิทยากรหรือผู้ที่มีความรู้มาแนะนำให้ความรู้เพื่อให้สามารถขยายงานให้เติบโตได้

ข้อเสนอแนะสำหรับคั้นคว้าวิจัยต่อไปหรือเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ถ้ามีโอกาสได้ทำการคั้นคว้าวิจัยต่อไปหรือเพิ่มเติม ควรมีการคั้นคว้าวิจัยเรื่องธุรกิจชุมชนท้องถิ่น “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” ทำอย่างไรให้อยู่รอด และยั่งยืนตลอดไป เป็นที่ยอมรับของตลาด ไม่เป็นสินค้าเฉพาะในชุมชนท้องถิ่น

บรรณานุกรม

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลง

ต่อรัฐสภา วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2545

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549)

ระเบียบกองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี ม.3 ตำบลหนองกลางดง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา,

2544

ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้ง และบริหาร

กองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) (ฉบับที่ 3),

2544 และฉบับที่ 4 2545 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติ

สำนักนายกรัฐมนตรี, 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2544 สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี,

2544

สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับชาติ กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักมาตรฐาน

ฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย “ชุดวิชาการนิพนธ์” (Substantive Report) หลักสูตร

ประกาศนียบัตรการจัดการและการประเมินโครงการ 2545

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี